

Accountantsverslag 2016

Gemeente Hollands Kroon

20 april 2017

Accountantsverslag 2016

Aan de raad van de gemeente Hollands Kroon
T.a.v. griffier drs. M.C.C. (Marnix) Philips
Postbus 8
1760 AA Anna Paulowna

Amstelveen, 10 mei 2017

Kenmerk: xxx/xxx/xxx/xxx/xxx

Geachte leden van de raad,

Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 6 september 2016, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag over de controle van de jaarrekening 2016 van uw gemeente. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van uw jaarrekening 2016.

Met dit verslag willen wij u zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van uw controlerende taak. De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2016.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder, de heer Meskers. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
BDO Audit & Assurance B.V.

H.C.J. Bot RA

Inhoudsopgave

1. Dashboard accountantscontrole

2. Strekking controleverklaring

3. Aandachtspunten voor 2017

4. Uw financiële positie vergeleken

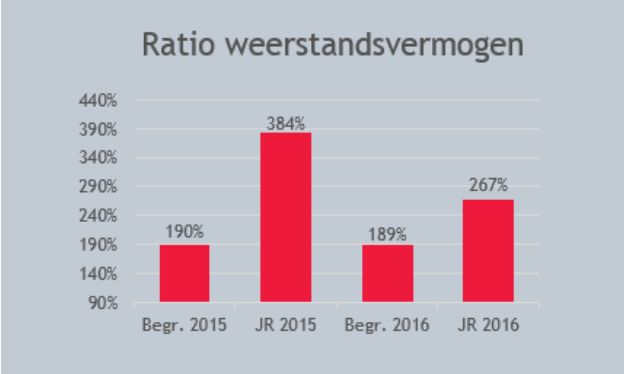
5. Belangrijkste bevindingen 2016

6. Interne beheersing

1. Dashboard accountantscontrole

Ons oordeel	Aandachtspunten voor 2017	Resultaat 2016										
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De jaarrekening 2016 is getrouw en rechtmatig. ▪ <i>Onzekerheid in het sociaal domein van € XXX.</i> ▪ Wij hebben geen niet-gecorrigeerde afwijkingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. ▪ <i>Er zijn geen niet-gecorrigeerde fouten in de WNT verantwoording (onderhanden).</i> ▪ De geconstateerde fouten zijn gecorrigeerd in de jaarrekening. ▪ Totstandkoming jaarrekening. ▪ De samenwerking is constructief en plezierig verlopen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering Organisatieplan De Stip 2018. 2. Overdracht uitvoering uitkeringsadministratie (BUIG) en Wmo/Jeugdzorg naar de gemeente. 3. Privacy-bescherming 	<ul style="list-style-type: none"> • Het resultaat over 2016 bedraagt € 0,6 miljoen positief. Dit is € 0,1 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting • Meevallers op programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling (€ 1,8 miljoen) en programma 6 Sociale zaken en maatschappelijk werk (€ 1,0 miljoen); • Tegenvallers op meerdere programma's, w.o.: <ul style="list-style-type: none"> • Burger en bestuur € 0,5 miljoen • Openbare orde en veiligheid € 0,6 miljoen • Verkeer vervoer en waterstaat € 0,5 miljoen • Onderwijs € 0,8 miljoen • Volksgezondheidszorg € 0,5 miljoen • Financieel goede positie: goede solvabiliteit, lage schuldquote en hoge ratio weerstandsvermogen. • Weerstandsvermogen (ruim) boven interne norm (150%) 										
Transitie in het sociaal domein	Belangrijkste bevindingen 2016	Ratio weerstandsvermogen										
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Uitvoering backoffice uitbesteed aan de gemeente Schagen</i> ▪ <i>Hollands Kroon is afhankelijk van informatieverstrekking van SVB en voor het eerste half jaar 2016 van Schagen;</i> ▪ <i>Aanlevering controleverklaringen zorginstellingen per 1 april</i> ▪ <i>Toepassen landelijk controleprotocol voor zorginstellingen m.b.t. verantwoording eerste half jaar 2016;</i> ▪ <i>Lasten u.h.v. PGB's ad. € YYY onzeker vanwege afkeurende controleverklaring SBV;</i> ▪ <i>Lasten u.h.v. Wmo en Jeugdzorg ad. € ZZZ onzeker vanwege ontbrekende controleverklaringen zorginstellingen.</i> ▪ <i>Vanaf tweede deel 2016 lump-sum vergoeding aan tussenpersoon. Vaststelling levering a.d.h.v. monitoring contractueel vastgelegde KPI's.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Onzekerheden in het sociaal domein ter hoogte van € XXX.</i> ▪ Rechtmatigheid aan bestedingen aandachtspunt. ▪ Begrotingsoverschrijdingen zijn per definitie onrechtmatig. Deze tellen niet mee in ons oordeel. ▪ Waardering grondexploitatie Robbenplaat: voorziening op basis van midden (verwachte) scenario toereikend. De voorziening en de reserve grondexploitaties zijn tezamen toereikend voor slechtste scenario. ▪ Presentatie grondexploitatie Parklaan ▪ Presentatiewijziging grondexploitaties a.g.v. wijzigingen BBV en tussentijdse resultaatneming. ▪ Te betalen VPB over 2016 nihil. Grondexploitaties mogelijk in de toekomst wel belast. 	 <table border="1"> <caption>Ratio weerstandsvermogen</caption> <thead> <tr> <th>Periode</th> <th>Ratio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begr. 2015</td> <td>190%</td> </tr> <tr> <td>JR 2015</td> <td>384%</td> </tr> <tr> <td>Begr. 2016</td> <td>189%</td> </tr> <tr> <td>JR 2016</td> <td>267%</td> </tr> </tbody> </table>	Periode	Ratio	Begr. 2015	190%	JR 2015	384%	Begr. 2016	189%	JR 2016	267%
Periode	Ratio											
Begr. 2015	190%											
JR 2015	384%											
Begr. 2016	189%											
JR 2016	267%											

2. Strekking controleverklaring

2.1 Strekking controleverklaring

2.3 Proces totstandkoming jaarrekening

2.2 Overzicht controleverschillen

2.1 Strekking controleverklaring

Goedkeurende controleverklaring	Wij hebben bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Hollands Kroon een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. (onder handen)
De jaarrekening is getrouw	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2016 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor Provincies en Gemeenten. (onder handen)
De jaarrekening is rechtmatig	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen en in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving. (onder handen)
Geconstateerde onrechtmatigheden onder toleranties	Wij hebben enkele begrotingsoverschrijdingen geconstateerd. Begrotingsoverschrijdingen zijn per definitie onrechtmatig. Op basis van de Nota Rechtmatigheid tellen de geconstateerde onrechtmatigheden niet mee voor het oordeel. Wij hebben enkele mogelijke onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot de Europese aanbestedingen. Het bedrag hiervan deze mogelijke onrechtmatigheden is onder de toleranties en hebben derhalve geen impact op ons oordeel. De gemeente zal dit in 2017 nader onderzoeken.
Gewijzigde controleverklaring	Mede ingegeven door de financiële crisis, is in de maatschappij de vraag ontstaan om een uitgebreidere en meer begrijpelijke controleverklaring. De NBA heeft hier invulling aan gegeven middels de aangepaste Controle en Overige Standaarden (COS). Hierin zijn regels opgenomen ten aanzien van de nieuwe opzet van de verklaring. De nieuwe controleverklaring kent de volgende wijzigingen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ het oordeel is aan het begin opgenomen; ▪ de verklaring geeft ruimte voor het benoemen van kernpunten in de controle; ▪ in de controleverklaring kan tevens informatie worden opgenomen omtrent de continuïteitsveronderstelling; ▪ tevens is meer aandacht mogelijk voor de materialiteit; ▪ de verklaring geeft expliciet aan dat de andere informatie dan de jaarrekening niet gecontroleerd is; ▪ de verklaring is beter leesbaar. Omdat de continuïteit voor overheden minder relevant is, zijn deze elementen niet opgenomen in uw verklaring. De kernpunten zijn weergegeven in ons accountantsverslag, dat openbaar beschikbaar is. Indien u dat op prijs stelt, zijn wij graag bereid een toelichting te geven op de wijzigingen in de controleverklaring.
Geen bevindingen in de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2016. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen niet herstelde fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag is verenigbaar	Wij hebben als controlerend accountant getoetst of: <ul style="list-style-type: none"> - het jaarverslag voldoet aan de relevante wet- en regelgeving (onderdeel I); - het verenigbaar is met de jaarrekening (onderdeel II); - geen materiele onjuistheden in het jaarverslag zijn gebleken in het licht van de tijdens de controle van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeente en zijn omgeving (onderdeel III). Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen bevindingen op deze aspecten m.b.t. het jaarverslag.

2.2 Overzicht controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen			
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
WNT		PM	-
Lasten sociaal domein		PM	PM
Rechtmatigheid			
Aanbestedingen	€ 0,5 miljoen		-
Lasten sociaal domein		PM	
Totaal	€ 0,5 miljoen		€ 0
Materialiteit (1% voor fouten / 3% voor onzekerheden)	€ 1,1 miljoen		€ 3,3 miljoen

3. Aandachtspunten voor 2017

Aandachtspunten voor 2017

CONCEPT

3. Aandachtspunten voor 2017

1. Organisatieplan De Stip	<p>Uitvoering Organisatieplan De Stip</p> <p>In 2015 is begonnen met een ingrijpende organisatieverandering als gevolg van de verdere uitwerking van STIP 2018. In de filosofie van de gemeente krijgen zelfsturende teams de vrijheid en het vertrouwen om hun werkzaamheden op hun eigen manier uit te voeren, binnen de gestelde kaders. In 2018 zal de organisatie geheel uit zelfsturende teams (Pits) bestaan zonder afdelingsmanagers of leidinggevend. Gedurende 2016 heeft de vorming van de pits grotendeels plaatsgevonden. De pits zijn gevormd maar nog niet allemaal bevestigd. 15 van de 35 pits zijn in 2016 reeds van start gegaan met hun werkzaamheden. Alle beleidsafdelingen zijn in teams opgenomen.</p> <p>De nieuwe organisatiestructuur vraagt om een andere wijze van aansturen. De 'hard' controls zullen niet volledig worden losgelaten, maar wel gedeeltelijk. Hiervoor in de plaats kunnen soft controls worden opgenomen. Het directieteam heeft momenteel in onderzoek in welke vorm dit ingevoerd kan worden. Het eigenaarschap is hierin zeer belangrijk. Onderwerpen als cultuur, leiderschap en integriteit spelen een prominente rol binnen de werking van een organisatiestructuur en -inrichting.</p>
2. Overdracht uitkeringsadministratie	<p>Overdracht uitvoering uitkeringsadministratie en Wmo/Jeugdzorg</p> <p>De gemeente Hollands Kroon had het proces met betrekking tot de uitkeringen (BUIG) tot en met 2014 ondergebracht bij de Intergemeentelijke Sociale Dienst Kop van Noord-Holland. Vanaf 2015 heeft de gemeente Hollands Kroon het proces met betrekking ondergebracht bij het COWWI dat onder de gemeente Schagen valt. Besloten is vanaf 1 april 2017 de uitvoering weer zelfstandig uit te voeren bij de gemeente Hollands Kroon.</p> <p>De uitvoering van de cliëntadministratie en de factuurverwerking m.b.t. de Wmo en Jeugdzorg is in 2015 ook verricht door het COWWI. Vanaf 1 juli 2016 heeft de gemeente Hollands Kroon één overkoepelend contract afgesloten met één partij voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdzorg. De cliëntadministratie en de factuurcontrole zullen in 2017 ook door de gemeente Hollands Kroon zelf uitgevoerd worden.</p> <p>Het zelfstandig uitvoeren van de uitkeringsadministratie, Wmo en Jeugdzorg kent een andere wijze van beheersing dan wanneer deze is uitbesteed, zeker gezien de specifieke kenmerken van deze processen.</p>
3. Privacy bescherming	<p>Privacybescherming</p> <p>De bescherming van databestanden en privacygegevens is in de huidige tijd erg belangrijk. Onvoldoende beveiliging kan leiden tot verlies en diefstal van persoonsgegevens en vervolgens tot misbruik ervan, zoals identiteitsfraude. Privacybescherming staat zowel in Nederland als internationaal in de vernieuwde belangstelling, door continue en toenemende incidenten bij zowel bedrijven als overheden.</p> <p>Er zijn twee wetten die bepalen hoe gemeenten persoonsgegevens mogen gebruiken. Dit zijn de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp/ inclusief meldplicht datalekken) en de Wet basisregistratie personen (Wet BRP). De Autoriteit Persoonsgegevens houdt in de gaten of instellingen zich aan deze wetten houden. Bedrijven en overheden die persoonsgegevens verwerken moeten deze volgens de Wet beveiligen en hiervoor passende technische en organisatorische maatregelen nemen.</p> <p>Omdat per januari 2016 de wetgeving rondom "meldplicht datalekken" is aangescherpt, hebben wij aanvullend op onze IT audit werkzaamheden ook de stand van zaken op dit terrein in kaart gebracht. Het compliant maken van de organisatie op basis van de nieuwe regelgeving vormt een belangrijke focus voor de komende tijd. Overigens is de Wet bescherming persoonsgegevens, voor zover deze geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening (bijvoorbeeld middels boetes a.g.v. datalekken), geen specifiek object van onze controle</p>

4. Uw financiële positie vergeleken

4.1 Resultaat 2016

4.3 Toelichting op uw financiële positie

4.2 Uw financiële positie vergeleken

4.1 Resultaat 2016

Resultaat 2016

Resultaat 2016

Het saldo van de jaarrekening van de gemeente Hollands Kroon over het jaar 2016 bedraagt € 0,6 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

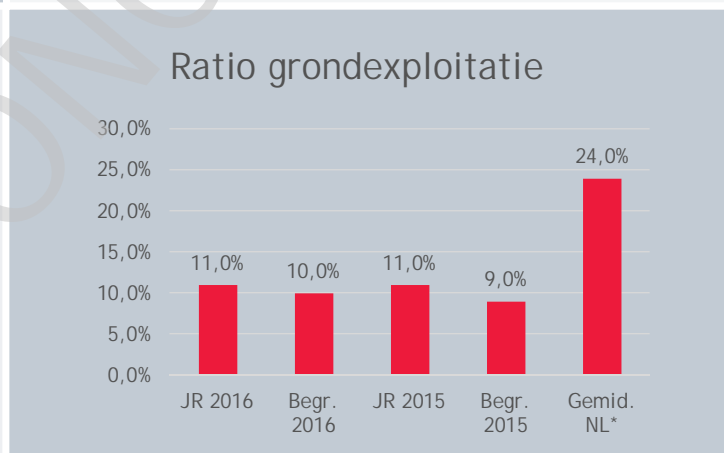
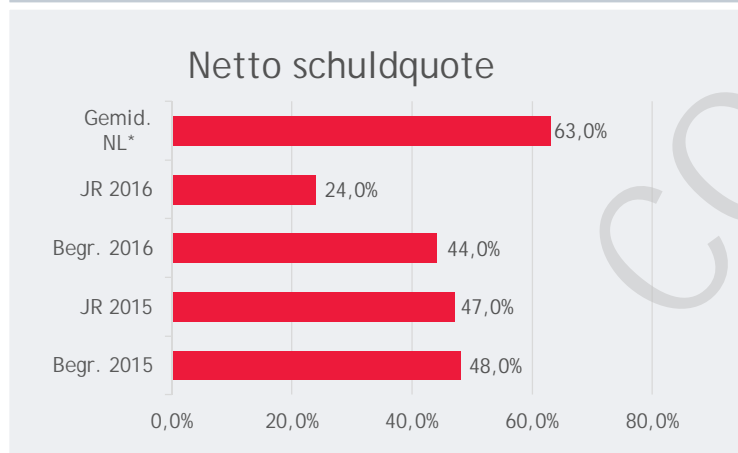
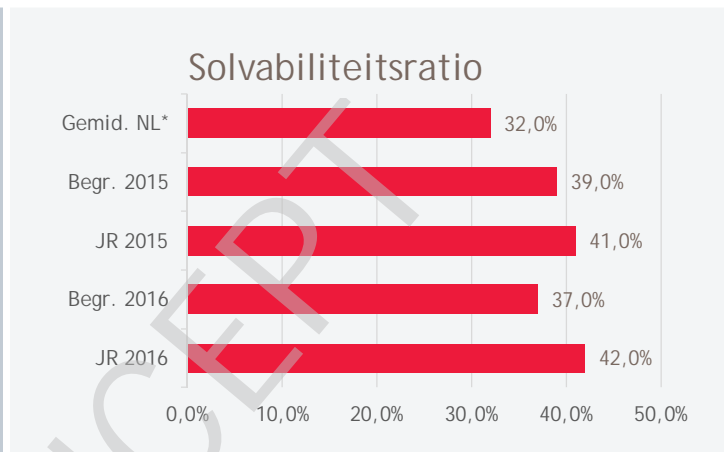
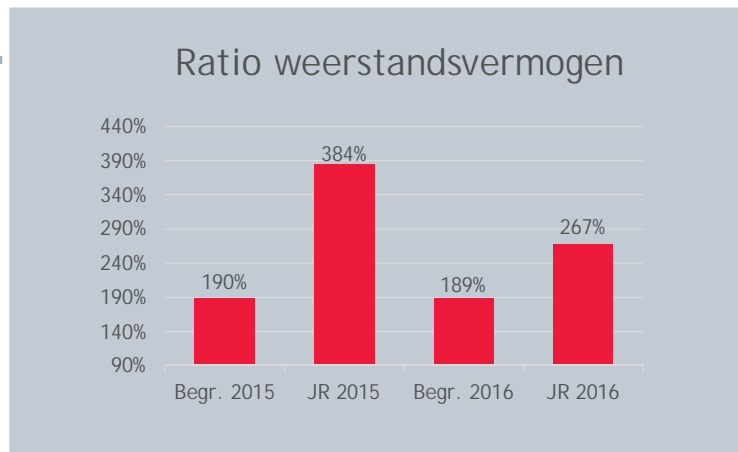
Rekening van baten en lasten	Realisatie 2015	Begroot vóór wijziging	Begroot na wijziging	Realisatie 2016
<i>(alle bedragen * € 1.000,-)</i>				
Baten	102.632	87.712	92.139	104.086
Lasten	(97.518)	(87.510)	(93.091)	(105.016)
Saldo baten en lasten programma's	5.114	202	-952	-930
Stortingen in reserves	(17.313)	(3.579)	(9.966)	(11.407)
Onttrekkingen aan reserves	15.303	3.377	11.610	12.920
Resultaat	3.104	0	692	583

Het resultaat over 2016 is € 0,1 miljoen lager dan in de gewijzigde begroting was uitgegaan. In de begroting voor wijziging was uitgegaan van een nihil resultaat. Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er meevallers op programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling (€ 1,8 miljoen) en programma 6 Sociale zaken en maatschappelijk werk (€ 1,0 miljoen). Daarnaast zijn er meerdere tegenvallers op verschillende programma's, w.o. Burger en bestuur (€ 0,5 miljoen), Openbare orde en veiligheid (€ 0,6 miljoen), Verkeer vervoer en waterstaat (€ 0,5 miljoen), Onderwijs (€ 0,8 miljoen) en Volksgezondheidszorg (€ 0,5 miljoen). Het hogere resultaat op programma Ruimtelijke ontwikkeling wordt met name verklaard door afgifte van een hoge incidentele omgevingsvergunning in 2016. Het hogere resultaat op programma Sociale zaken en maatschappelijk werk komt door meevallers in de lasten voor o.a. bijstandsverlening, schuldhulpverlening, jeugdgezondheidszorg en Wmo. Op de kosten voor wijkteams is een tegenvaller ontstaan doordat vanaf 1 juli 2016 een lump-sum vergoeding wordt betaald aan de tussenpersoon welke ook toeziet op de wijkteams. Hier tegenover staat een meevaller bij de personeelslasten onder programma 9 Financiële dekkingsmiddelen.

Op veel programma's is sprake van een lager werkelijk resultaat dan was begroot, met name door hogere lasten. Op het programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat zijn de lasten € 6,3 miljoen hoger dan begroot. Hier staan ook € 6,0 miljoen hogere baten tegenover dan begroot.

Voor een uitgebreide analyse van het resultaat verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

4.2 Uw financiële positie vergeleken

* De bron voor de gemiddelden in Nederland (2015/2014) is het dashboard op www.waarstaatjegemeente.nl

Uit bovenstaande blijkt dat de financiële positie van de gemeente Hollands Kroon goed is. Op de volgende pagina is een nadere analyse opgenomen.

4.3 Toelichting op uw financiële positie

Financiële kengetallen

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen (verplicht vanaf begroting 2016) is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

De omvang en inschatting van het weerstandsvermogen is voor de continuïteit en toekomst van de gemeente van groot belang. Om die redenen besteden wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie in dit accountantsverslag uitgebreid aandacht aan de financiële positie.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen gemeente Hollands Kroon

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 11,0 miljoen (2015: € 15,3 miljoen). De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3,9 miljoen (2015: € 3,9 miljoen). De weerstandsratio bedraagt 2,8 (2015: 3,90) en is uitstekend. Bij het beschikbare weerstandsvermogen moet worden opgemerkt dat de stille reserves met een omvang van € 4,5 miljoen (2015: € 5,5 miljoen) een belangrijk onderdeel uitmaken van het beschikbare weerstandsvermogen. Indien de stille reserves uit het beschikbare weerstandscapaciteit worden gehaald, bedraagt de ratio 1,67 en wordt dan nog steeds als ruim voldoende gekwalificeerd.

In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Hollands Kroon benoemt in de paragraaf weerstandsvermogen alleen de top 10 aan risico's. Naast de genoemde top 10 zijn er ook andere risico's die tezamen het bedrag voor de benodigde weerstandscapaciteit vormen. Aan de individuele risico's zijn in de paragraaf weerstandsvermogen geen kans van voordoen en impact gekoppeld. De kans en impact zijn opgenomen in het (reken)model dat eens per jaar met de Auditcommissie wordt besproken.

Daarnaast valt ons op dat de gemeente Hollands Kroon omvangrijke bestemmingsreserves heeft. Deze maken geen onderdeel uit van het weerstandsvermogen en bedragen ultimo 2016 € 45,5 miljoen (bron jaarrekening).

Solvabiliteit en netto-schuldquote

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2016 42%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Hollands Kroon is voldoende en ligt boven het landelijk gemiddelde.

Voor de netto schuldquote geldt hoe lager deze is, hoe beter. De netto schuldquote is laag en ligt onder het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de gemeente relatief weinig netto schulden heeft. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Overige kengetallen

Overige kengetallen

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Hollands Kroon is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. Dit betekent dat de risico's in de waardering van de grondexploitaties in de balans laag zijn.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Een positief percentage bij de structurele exploitatieruimte betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De meerjarenbegroting is sluitend. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Het percentage van de belastingcapaciteit is hoger dan 100% en scoort daarmee minder. De overige kengetallen geven aan dat de financiële positie van de gemeente goed is.

5. Belangrijkste bevindingen 2016

5.1

Sociaal domein

5.2

Grondexploitaties

5.3

Begrotingsrechtmatigheid

5.4

Overige bevindingen

5.1 Sociaal domein

Sociaal domein

Volgt.

CONCEPT

5.2 Grondexploitaties

	<p>Wijzigingen BBV</p> <p>Vanaf het boekjaar 2016 heeft er een wijziging plaatsgevonden met betrekking tot de grondexploitaties (voorraden). Vanaf het boekjaar 2016 wordt onderscheid gemaakt tussen bouwgronden in exploitatie en faciliterend grondbedrijf. De categorie "Niet in exploitatie genomen gronden" is verdwenen. Vanaf 2016 worden bouwgronden in exploitatie gedefinieerd als gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is dan sprake van actief grondbeleid, waarbij de gemeente voor eigen rekening en risico gronden exploiteert. Voor bouwgronden in exploitatie moet een raadsbesluit zijn genomen. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het derden mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan de desbetreffende grondexploitatie kan zij op de particuliere exploitant verhalen. De gemeente koopt dus in dergelijke gevallen zelf geen grond aan. De gemeente beperkt zich tot de wettelijke publieke taak, bestaande uit o.a. het vaststellen van het bestemmingsplan. Kosten die gemeenten maken in het kader van faciliterend grondbeleid en kunnen verhalen op derden, classificeren als vordering op de gemeentelijke balans. Afhankelijk van de status van de vordering dient deze vordering op de balans van de gemeente tot uiting te komen als kortlopende vordering (bij aanwezigheid van een getekende overeenkomst) of overlopende post (bij afwezigheid van een getekende overeenkomst). Door deze wijziging in het BBV hebben er in de jaarrekening 2016 enkele herrubriceringen plaatsgevonden.</p>
	<p>Positie ultimo 2016</p> <p>De gemeente Hollands Kroon heeft ultimo 2016 een aantal lopende bouwgronden in exploitatie waarvan de boekwaarde € 11,5 miljoen bedraagt. De grootste bouwgrond in exploitatie betreft Robbenplaat met een boekwaarde van € 10,0 miljoen. Andere bouwgronden in exploitatie betreffen Hoornseweg (€ 1,4 miljoen), Elshof-Zuid (€ 1,7 miljoen), Den Oever Zuidzijde Havenweg (€ -/- 0,2 miljoen) en Industrieweg (€ -/- 0,1 miljoen).</p>
	<p>Parameters grondexploitatie</p> <p>De gemeente Hollands Kroon hanteert uniforme parameters voor de grondexploitaties. De rekenrente bedraagt 2%, en de kostenindexatie 1,6%. In de gewijzigde Notitie grondexploitaties is opgenomen dat de rente dient te worden doorberekend op basis van de werkelijke rente. De werkelijke rente bedraagt 2,3%. De gehanteerde rente valt binnen geaccepteerde bandbreedtes. De andere parameters vallen ook binnen aanvaardbare bandbreedtes.</p>
	<p>Parklaan</p> <p>De exploitatie Parklaan is per 1 januari 2016 overgeboekt vanuit de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden' naar 'Bouwgronden in exploitatie' (BIE). In de gewijzigde Notitie grondexploitaties is opgenomen dat het startmoment waarop een grondexploitatie als BIE mag worden verantwoord op de balans is vanaf 2016 uitdrukkelijk verbonden aan de besluitvorming door de raad. Per 31 december 2016 is er geen raadsbesluit aanwezig voor het in exploitatie nemen van de Parklaan. In het MPG 2017 is de actualisatie rondom Plan Parklaan opgenomen. In 2016 is reeds een overeenkomst tot verkoop van de grond gesloten. De levering zal plaatsvinden in 2017. De boekwaarde is geherrubriceerd naar plaatsgevonden naar de voorraad gereed product.</p>

5.2 Grondexploitaties

Robbenplaat

De grondexploitatie bestaat voornamelijk uit de ontwikkeling van Robbenplaat. Robbenplaat betreft de ontwikkeling van de industrieterrein aan de A7 in het verlengde van Agriport. Het naastgelegen Agriport is bijna uitverkocht en de verwachting is dat Robbenplaat verder kan worden ontwikkeld.

De planning is dat vanaf 2017 de verkopen zullen worden gerealiseerd. De uitgifte verliep de afgelopen jaren trager dan verwacht. Het terrein is beoogd om eventuele grote bovenregionale of internationale partijen te kunnen huisvesten. Hiervoor zijn de bestemmingsplannen reeds aangepast.

Medio 2016 heeft de gemeente Hollands Kroon een overeenkomst gesloten met een projectontwikkelaar. In de overeenkomst is een samenwerkingsverband overeengekomen tussen de verkoop van kavels aan de Hoornseweg, op Robbenplaat en op Agriport. Door het sluiten van deze overeenkomst zijn de mogelijkheden op verkopen op korte termijn toegenomen voor de gemeente Hollands Kroon. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 10 jaar.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen in 2016 heeft de gemeente de berekening van de grondexploitatie ultimo 2016 geactualiseerd. Gezien de ontwikkelingen gedurende 2016 is de looptijd van de grondexploitatie aangepast naar 10 jaren. Er is nog een grote mate van onzekerheid over het verloop van de verkopen. Er zijn op dit moment nog onvoldoende gegevens van verkopen die plaats hebben gevonden om het verdere verloop van de verkoop goed in te kunnen schatten. Wel zijn de verwachtingen over het verloop van de verkopen positief. De contractpartner heeft een sterk netwerk. De gemeente heeft drie scenario's uitgewerkt (gunstig, midden en voorzichtig). Uit het gunstige scenario blijkt een negatief resultaat van ca. € 0,5 miljoen, uit het midden scenario een negatief resultaat van € 1,6 miljoen en bij minder gunstig een negatief resultaat van € 4,7 miljoen.

De gemeente gaat uit van het midden scenario. Uit de actualisatie van de berekening blijkt een verwachte negatief eindresultaat van ca. € 2,5 miljoen nominaal. De contante waarde van het verlies bedraagt ca. € 1,6 miljoen. De gemeente heeft in voorgaande jaren reeds een verliesvoorziening gevormd voor Robbenplaat ter hoogte van € 1,6 miljoen. Deze sluit aan op het berekende midden scenario welke ook is opgenomen in het vastgestelde MPG. Derhalve is de voorziening ultimo 2016 niet gewijzigd. Op basis van de werkelijke verkopen in de komende jaren ten opzichte van de prognoses zal de voorziening jaarlijks opnieuw worden bepaald.

Naast de voorziening heeft de gemeente ook een reserve Risico bouwgrond ter hoogte van € 3,0 miljoen. Uit de vastgestelde nota reserves & Voorzieningen blijkt dat de reserve Risico bouwgronden bedoeld is om verliezen op grondexploitaties af te dekken, en de winsten in te storten. Onttrekkingen/stortingen gebeuren bij raadsbesluit, bij voorkeur bij de jaarrekening. De voorziening en de reserve Risico bouwgrond tezamen zijn tezamen toereikend om het negatieve resultaat uit het minder gunstige scenario op te kunnen vangen.

5.3 Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Voor de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maximale budgetten weergegeven die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

De toe te passen normen voor de begrotingsrechtmatigheid zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. De gemeenteraad geeft hier zelf nadere invulling aan door middel van de begroting en de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in paragraaf 3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2015.

Een overschrijding van de begroting is in principe altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel. In paragraaf 3.3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2016 zijn verschillende typen overschrijdingen benoemd en de mate waarin deze moeten worden afgewogen in het accountantsoordeel omtrent de rechtmatigheid. In de programmarekening 2016 van de gemeente Hollands Kroon zijn overschrijdingen op de volgende programma's:

- Programma 0 Burger en bestuur
- Programma 1 Openbare orde en veiligheid
- Programma 2 Verkeer vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economische zaken
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Natuur en recreatie
- Programma 7 Volksgezondheid
- Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling

Bij de meeste begrotingsoverschrijdingen is sprake van kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Voor de overige kostenoverschrijdingen geldt dat de begrotingsoverschrijdingen passen binnen de beleidskaders van de raad. Derhalve wegen deze niet mee in ons oordeel. De begrotingsoverschrijdingen zijn tevens toegelicht in de jaarrekening.

Aanbestedingen

Wij hebben geconstateerd dat in 2016 bestedingen hebben plaatsgevonden waarvoor ten onrechte geen aanbestedingen hebben plaatsgevonden ter hoogte van ca. € 0,5 miljoen. Dit betrof met name één grote crediteur voor het onderhoud van lichtmasten in de gemeente waarvoor geen tijdige aanbesteding heeft plaatsgevonden. In 2016 hebben reeds nieuwe aanbestedingsprocedures plaatsgevonden voor de jaren 2017 en verder.

Daarnaast hebben gedurende 2016 bestedingen plaatsgevonden bij creditoren waarmee contracten zijn afgesloten door de gemeenten voor de fusie en inmiddels meerdere keren zijn verlengd. Mogelijk dienen deze diensten opnieuw te worden aanbesteed. De impact bedraagt € 0,3 miljoen. Wij adviseren in 2017 een analyse uit te voeren van de diensten die aanbesteed dienen te worden.

In 2016 is de aanbestedingswet gewijzigd. Vanwege het verdwijnen van het 2B-regime, is voor de inhuur van externen bijna altijd het volledige aanbestedingsregime van toepassing. Wij attenderen u op de risico's inzake onrechtmatigheden in de aanbestedingen bij inhuur derden voor de komende jaren. Bij inhuur van externen dient vooraf goed te worden bepaald en vastgelegd wat de intenties en verwachte kosten zijn en dient te worden nagegaan of een aanbesteding dient plaats te vinden.

5.4 Overige bevindingen

Materiële vaste activa

In verband met de verbouwing van het gemeentehuis in Anna Paulowna zijn de medewerkers van de gemeente tijdelijk gehuisvest in een huurpand in Wieringerwerf. De huurkosten waren geactiveerd als maatschappelijke vaste activa met economisch nut. De huurlasten leveren echter geen de toekomstig economisch nut en kunnen derhalve niet worden geactiveerd. Dit is aangepast in de definitieve jaarrekening.

Daarnaast heeft de organisatie intern geconstateerd dat de afschrijvingslast op de telefoons niet juist was verwerkt in de concept jaarrekening. Dit is aangepast in de definitieve jaarrekening.

Waardering vastgoed

Vastgoed wordt onder het BBV opgenomen in de categorie 'activa met economisch nut'. De Notitie Waardering Vastgoed van de commissie BBV geeft verder aan dat binnen deze categorie onderscheid gemaakt dient te worden tussen vastgoed met een maatschappelijke functie en vastgoed met een bedrijfseconomische functie. Kenmerk van vastgoed met een maatschappelijke functie is dat bij negatieve exploitatie saldi er feitelijk sprake is van het duurzaam verstrekken van subsidie. Bij een bedrijfseconomische functie gaat het om vastgoed dat door de decentrale overheid wordt gehouden om bewust winst te realiseren en/of om bewust waardeinstijgingen te realiseren. Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie bestaat de mogelijkheid dat een duurzame waardevermindering moet worden verantwoord.

Indien de intentie bestaat dat het vastgoed duurzaam wordt geëxploiteerd ten behoeve van een maatschappelijke functie kan er geen sprake zijn van een duurzame waardevermindering. Indien bestuurlijk de intentie bestaat om het vastgoed met een maatschappelijke functie te verkopen of als de bestemming wijzigt naar vastgoed met een bedrijfseconomische functie, dan bestaat de mogelijkheid dat een duurzame waardevermindering moet worden verantwoord. Het is aan de gemeenteraad of het algemeen bestuur om over het beleid en de intentie van het vastgoed te besluiten.

Op de balans staan onder de materiële vaste activa enkele schoolgebouwen die afgelopen jaren zijn gesloten. In 2016 is basisschool De Kolk te Lutjewinkel gesloten. Ultimo 2016 was er een boekwaarde opgenomen voor de voormalig basisschool ad. € 80.000. Het schoolgebouw wordt mogelijk verkocht om niet. Derhalve dient een waardevermindering te worden doorgevoerd van € 80.000. De voormalige basisscholen Oostlanderschool en de Zaaier hebben ook een boekwaarde ultimo 2016. Van deze schoolgebouwen is vastgesteld dat de getaxeerde waarde hoger is dan de boekwaarde. Derhalve hoeft geen waardevermindering te worden doorgevoerd voor deze gebouwen.

Ook in 2017 zullen enkele scholen binnen de gemeente worden gesloten. Ultimo 2017 dient ook voor deze gebouwen na gegaan te worden of de marktwaarde onder de boekwaarde ligt.

5.4 Overige bevindingen

	<p>Uitbesteding werkzaamheden COWWI De gemeente Hollands Kroon heeft het proces met betrekking tot de uitkeringen (BUIG) ondergebracht bij het COWWI dat onder de gemeente Schagen valt. De controle op het (het juist en volledig) toekennen en uitbetalen van de verschillende soorten (bijzondere) bijstandsuitkeringen wordt uitgevoerd door de accountant van de gemeente Schagen. Voor de aanlevering van informatie documenten is de gemeente afhankelijk van het Cowwi. Vanaf 1 april 2017 voert de gemeente Hollands Kroon zelf de uitkeringenadministratie.</p>
	<p>Vennootschapsbelasting De gemeente Hollands Kroon heeft een inventarisatie gemaakt van de mogelijke vpb-plicht op basis van de jaarrekeningen 2014, 2015 en begrotingen voor de jaren 2016 en 2017. In het kader van de inventarisatie heeft clustering van activiteiten plaatsgevonden. De clustering van de activiteiten is onderbouwd en voor alle activiteiten is een ondernemings- en vrijstellingstoets uitgevoerd. Mogelijke risicogebieden die hieruit volgen zijn: grondexploitatie, begraafplaatsen en havens.</p> <p>De verwachting is dat alleen de grondexploitaties (op termijn) potentieel in de vennootschapsbelasting getrokken zouden kunnen worden. De gemeente verwacht dat er voor 2016 geen vennootschapsbelasting verschuldigd zal zijn.</p> <p>De gemeente implementeert de vennootschapsbelasting met ondersteuning door een extern adviseur, EFK. De gemeente heeft op regelmatige basis overleg met de klantcoördinator van de Belastingdienst in het kader van Horizontaal Toezicht. Er heeft nog geen overleg met de afdeling BBO van de Belastingdienst plaatsgevonden. Hollands Kroon heeft een werkgroep van circa 8 mensen met affiniteit met de vennootschapsbelasting. Deze groep volgt regelmatig vpb-trainingen en beschikt daardoor over basis vpb-expertise. De gemeente verwacht op redelijk korte termijn een fiscaal specialist in dienst te nemen, die zich onder andere ook met het vennootschapsbelastingdossier zal bezighouden.</p> <p>De gemeente is momenteel in de afrondende fase van de implementatie van de vpb. Uitwerking en borging van het jaarlijkse aangifteproces zal plaatsvinden als de risicodossiers zijn uitgewerkt en de visie van de Belastingdienst helder is. In het kader hiervan heeft de gemeente reeds contact gezocht met een extern adviseur om hen in dit aangifteproces te begeleiden.</p> <p>Het grondbedrijf is afgebakend conform de SVLO handreiking grondbedrijf. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve grondexploitaties. Ook is de quick-scan uitgevoerd. Het voorlopige standpunt is dat de grondexploitaties niet leiden tot vennootschapsbelastingplicht, maar dit is nog niet geheel zeker. De gemeente heeft nog niet expliciet met de Belastingdienst overlegd over de vennootschapsbelastingstatus van het grondbedrijf. Bedoeling is wel om deze wel met de Belastingdienst af te stemmen.</p> <p>De Gemeente Hollands Kroon heeft voor de invoering van de vennootschapsbelastingplicht een inventarisatie van alle activiteiten gemaakt. In het kader van de inventarisatie heeft een clustering van activiteiten plaatsgevonden. De verwachting is dat er in ieder geval in 2016 geen vennootschapsbelasting verschuldigd zal zijn. Richting toekomst bestaat de mogelijkheid dat de grondexploitaties in de vennootschapsbelasting getrokken zouden kunnen worden.</p>

6. Interne beheersing

Interne beheersing

CONCEPT

6.1 Interne beheersing

	<p>Interne beheersing Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat kwaliteit van de significante processen uitgaande subsidies, inkopen en betalingen en de automatiseringsomgeving niet van een voldoende niveau zijn. Wij hebben geconstateerd dat een groot aantal processen niet zijn vastgelegd in procesbeschrijvingen. Wij adviseren de gemeente dit wel te doen, omdat dit waarborgen kan bieden voor de kwaliteit van de processen en als basis kan dienen voor risicoanalyse en overdracht.</p> <p>De automatiseringsomgeving is voorgaand jaar beoordeeld door een IT auditor en als onvoldoende aangemerkt. In 2016 zijn de bevindingen nagenoeg gelijk aan voorgaand jaar. Wel is in 2016 een informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld.</p>
	<p>Verbijzonderde interne controle De positie van de VIC binnen de organisatie is voldoende onafhankelijk en het team van medewerkers is voldoende deskundig. In 2016 heeft verdere versterking van het team VIC plaatsgevonden. De uitvoering van de interne controlewerkzaamheden vinden gedurende het gehele jaar plaats waardoor tijdige bijsturing in het proces kan plaatsvinden.</p> <p>Bij de gemeente Hollands Kroon zijn er beleid en procedures omtrent de plaats van de VIC in de organisatie, de deskundigheid van de medewerkers en review van werkzaamheden. Deze zijn echter niet geformaliseerd in het interne Controleplan en rapportage. Wij adviseren u dit wel explicieter op te nemen. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat uitgevoerde werkzaamheden worden gereviseerd.</p> <p>Voor het boekjaar 2016 is een nieuw intern controleplan vastgesteld. De VIC heeft tussentijds verslag gedaan van de bevindingen. De eerste rapportage is uitgebracht in november. Tijdigheid van de rapportage betreft een aandachtspunt.</p>
	<p>Automatisering Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De werkzaamheden gericht op de kritieke ICT systemen en beheersmaatregelen daar omheen zijn geïntegreerd binnen de controle van de jaarrekening.</p> <p>Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT systemen en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op ongeautoriseerde wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Voor 2016 zijn Key2Finance en GISVG door ons meegenomen in de scope. Wij hebben de interne beheersmaatregelen op de hieronderstaande aspecten beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de automatiseringsomgeving een aandachtspunt betreft. Voor de uitwerking van de gedetailleerde bevindingen verwijzen wij naar onze management letter. De belangrijkste bevindingen voortkomend uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving zijn op de volgende pagina opgenomen.</p>

6.2 Automatiseringsomgeving

Automatisering (vervolg)

Logische toegangsbeveiliging

Wij hebben vastgesteld dat er geen formele procedure is m.b.t. het toekennen en wijzigen van gebruikersrechten aanwezig is. De toekenning van rechten vindt niet plaats op basis van een geautoriseerde autorisatiematrix (SOLL-positie) en er vindt geen periodieke review plaats van de gebruikersrechten. Van de applicatie Key2Finance hebben wij vastgesteld dat authenticatie niet adequaat is ingeregeld.

Wijzigingen

Er is geen formele wijzigingsprocedure aanwezig. Belangrijke financiële applicaties, waaronder Key2Finance, zijn standaard applicaties waarin geen maatwerk is aangebracht. Derhalve vindt de ontwikkeling van de programmatuur plaats bij en door de leveranciers en is er geen sprake van significante wijzigingen. Er is een testomgeving beschikbaar voor de gebruikers om vast te stellen of de programmatuur juist werkt. De vastlegging van uitgevoerde testen en goedkeuring voor promotie naar productie door de gebruikers dient te worden verbeterd.

Continuïteit

Continuïteitsmaatregelen beperken het risico dat bij uitval van het geautomatiseerde systeem de bedrijfsprocessen stilvallen. De getroffen maatregelen dienen in balans te zijn met het afbreukrisico van de uitval van het geautomatiseerde systeem. Te allen tijde dient voorkomen te worden dat (kritische) bedrijfsgegevens niet meer terug te halen zijn na een verstoring. Wij hebben vastgesteld dat zich gedurende 2016 geen verstoringen met impact op de financieel-administratieve gegevensverwerking hebben voorgedaan. Gegevens en programmatuur worden via een cyclische back-up veilig gesteld. Afgelopen boekjaar is een uitwijktest met succes afgerond.

Privacybescherming

De bescherming van databestanden en privacygegevens is in de huidige tijd erg belangrijk. Onvoldoende beveiliging kan leiden tot verlies en diefstal van persoonsgegevens en vervolgens tot misbruik ervan, zoals identiteitsfraude. Privacybescherming staat zowel in Nederland als internationaal in de vernieuwde belangstelling, door continue en toenemende incidenten bij zowel bedrijven als overheden.

Er zijn twee wetten die bepalen hoe gemeenten persoonsgegevens mogen gebruiken. Dit zijn de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp/ inclusief meldplicht datalekken) en de Wet basisregistratie personen (Wet BRP). De Autoriteit Persoonsgegevens houdt in de gaten of instellingen zich aan deze wetten houden. Bedrijven en overheden die persoonsgegevens verwerken moeten deze volgens de Wet beveiligen en hiervoor passende technische en organisatorische maatregelen nemen. Omdat per januari 2016 de wetgeving rondom "meldplicht datalekken" is aangescherpt, hebben wij aanvullend op onze IT audit werkzaamheden ook de stand van zaken op dit terrein in kaart gebracht. Het compliant maken van de organisatie op basis van de nieuwe regelgeving vormt een belangrijke focus voor de komende tijd. Overigens is de Wet bescherming persoonsgegevens, voor zover deze geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening (bijvoorbeeld middels boetes a.g.v. datalekken), geen specifiek object van onze controle.

Bijlage A: Bevindingen SiSa-bijlage

Bijlage C: Onze controle

Bijlage A

Bevindingen SiSa-bijlage

Geen bevindingen
inzake de controle van
de SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Hollands Kroon heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2016 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	geen	-	n.v.t.
E30	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	geen	-	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	geen	-	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_Totaal 2015	geen	-	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	geen	-	n.v.t.

Bijlage B

Onze controle

Scoping: doel en object van de controle Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Hollands Kroon, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV.

Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 6 september 2016 met kenmerk "1039694/ss/sr".

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.

Op basis van het Besluit Decentrale Overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1,1 miljoen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Wij rapporteren tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Bijlage B

Onze controle

Onafhankelijkheid	<p>Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen.</p> <p>Wij bevestigen dat we geen giften >100 euro hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de gemeente of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.</p>
Fraude en non-compliance	<p>Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten.</p> <p>Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de gemeente. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met zowel de subcommissie controle en financiën, de verantwoordelijk wethouder en de concerncontroller. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.</p>
Geautomatiseerde gegevensverwerking en beveiliging persoonsgegevens	<p>Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.</p> <p>Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de gemeente uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2016.</p> <p>De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.</p>

Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale onderneming bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 28 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.150 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert ondernemingen in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 158 landen, meer dan 67.000 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl